

PROKURATUUR

Kriminaalmenetluse lõpetamise põhistamata määrus

Koostamise kuupäev ja koht:	18.10.2024, Tallinn
Koostaja ametinimetus ja nimi:	abiprokurör Hendrik Rätsep
Ametiasutuse nimi:	Põhja Ringkonnaprokuratuur
Kriminaalasja number:	242331752441
Kuriteo kvalifikatsioon:	KarS § 422 lg 1
Kahtlustatava nimi (isikukood):	Xxx Xxx (ik xxxxxxxxxxxx)
Kuriteo toimepanemise aeg:	24.05.2024

Põhja Ringkonnaprokuratuuri menetluses on kriminaalasi nr 242331752441, mille esemeks on Xxx Xxxi (Xxx) poolt liiklusnõuete rikkumine, millega tekitati kannatanule raske tervisekahjustus.

Kriminaalmenetluse käigus esitati Xxx Xxxule KarS § 422 lg 1 alusel järgmine kahtlustus.

Xxx Xxxut kahtlustatakse KarS § 422 lg 1 järgi kvalifitseeritava kuriteo toimepanemises, mis seisnes selles, et tema 24.05.2024a. kella 09.53 ajal juhtis Harju maakonnas Tallinnas Jaama tn 2 juures mootorsõidukit Škoda Octavia reg. märgiga XXX XXX, tagurdades mööda Jaama tänavat, Raudtee tänav poolt Pärnu maantee poole, ei veendunud manöövri ohutuses ega ei peatunud teel asuva fooriga reguleeritud ülekäiguraja ees ajal, mil fooris põles sõidukitele liikuda keelav punane foorituli ning sõitis tagurdades otsa reguleeritud ülekäiguraja vahetusläheduses lubava rohelise jalakäijafooritulega sõiduteed ületavale jalakäijale Xxx Xxx. Jalakäija ületas sõiduteed suunaga Jaama tn 1 poolt Jaama tn 2 poole ehk tagurdava sõiduki suhtes vasakult paremale. Liiklusõnnetuse tagajärjel toimetati SA PERH Mustamäe korpusesse raskete vigastustega jalakäija Xxx Xxx.

Ekspertiisiaktiga nr 24E-xxxxxxx-xx sedastati Xxx Xxxil 24.05.2024 SA Põhja-Eesti Regionaalhaiglas liiklusavarii järgselt tervisekahjustus, millest paranemine kestab üle 4 kuu.

Liiklusõnnetus toimus valgel ajal selge ilmaga. Püskattega tasasel, korras ning kuival sirgel teel. Reguleeritud ülekäigurada oli märgistatud foori ja teekattemärgistusega. Suurim lubatud sõidukiirus 50 km/h.

Liiklusõnnetus toimus, kuna Xxx Xxx rikkus järgmisi liikluseaduse nõudeid:

§ 7 lg 1 p 4 Ümartuledega foor reguleerib sõidukite, jalakäijafoori puudumisel aga ka jalakäijate liiklust. Fooril on kolm ümmargust tuld: ülal punane, keskel kollane, all roheline. Tuled tähendavad järgmist: punane keelab liikuda;

§ 14 lg 2 Iga liikleja, liikluse korraldaja ja muu isik peab järgima liiklusalaste õigusaktide nõudeid, olema liikluses hoolikas ja ettevaatlik ning tagama liikluse sujuvuse, et vältida ohtu ja kahju tekitamist;

§ 16 lg 1 Liikleja peab olema viisakas ja arvestama teiste liiklejatega ning oma käitumises hoiduma kõigest, mis võib takistada liiklust, ohustada või kahjustada inimesi, vara või keskkonda;

§ 17 lg 5 p 2¹ Mitterööbassõiduki juht peab andma teed: ülekäigurada ületavale jalakäijale;

§ 17 lg 5 p 6 Mitterööbassõiduki juht peab andma teed tagurdades kõigile liiklejaile;

§ 33 lg 1 Juht peab olema tähelepanelik teel ja teeservas seisva või liikuva vähekaitstud liikleja (jalakäija, jalgrattur ja muu selline) suhtes ning vältima tema ohustamist ja talle kahju tekitamist;

§ 33 lg 2 p 8 Juht on kohustatud enne paigalt liikuma hakkamist, manöövri või sõiduki seismajäämise alustamist veenduma, et see on ohutu ega takista või ohusta teisi liiklejaid ning teel töötajaid;

§ 35 lg 1 Juht ei tohi oma tegevusega ohustada jalakäijat, tasakaaluliikuri juhti, robotliikurit ega jalgratturit. Eriti tähelepanelik peab juht olema lapse, vanuri ning haigustunnustega, liikumispuudega ja pimeda inimese suhtes;

§ 35 lg 2 p 1 Juht peab andma teed jalakäijale tagurdades;

§ 35 lg 10 Kui foorituli või reguleerija märguanne keelab juhil sõita reguleeritavale ülekäigurajale, peab juht seisma jääma stoppjooti või stoppjootimärgi ees, nende puudumisel ülekäiguraja ees;

§ 49 lg 1 Tagurdades ei tohi juht ohustada ega takistada teist liiklejat, vajaduse korral tuleb kasutada teise isiku abi.

Seega pani Xxx Xxx toime KarS § 422 lg 1 järgi kvalifitseeritava kuriteo, s.o. mootorsõiduki juhi poolt liiklusnõuete rikkumise, millega ettevaatamatusest tekitati inimesele raskeid tervisekahjustusi.

Prokurör, tutvunud kriminaalasja materjalidega, jõudis seisukohale, et kahtlustatava suhtes on võimalik kriminaalmenetlus lõpetada KrMS § 202 alusel, kuna tema süü KarS § 422 lg 1 järgi kvalifitseeritava kuriteo toimepanemises ei ole suur ning kriminaalmenetluse jätkamiseks puudub avalik menetlushuvi.

KrMS § 202 lg 1 sätestab, et kui kriminaalmenetluse ese on teise astme kuritegu ja selles kahtlustatava või süüdistatava isiku süü ei ole suur ning ta on heastanud või asunud heastama kuriteoga tekitatud kahju ja tasunud kriminaalmenetluse kulud või on võtnud endale kohustuse tasuda kulud ning kui kriminaalmenetluse jätkamiseks puudub avalik menetlushuvi, võib prokuratuur kahtlustatava või süüdistatava nõusolekul taotleda, et kohus kriminaalmenetluse lõpetaks. Sama paragrahvi lõike 7 kohaselt, kui kriminaalmenetluse esemeks on teise astme kuritegu, mille eest karistusseadustiku eriosa ei näe ette vangistuse alammäära või näeb karistusena ette ainult rahalise karistuse, võib kriminaalmenetluse lõpetada ja kohustused määrata prokuratuur.

Prokurör leiab, et kahtlustatavale ette heidetud tegu on kohtueelse menetluse käigus kogutud tõenditega leidnud täielikku tõendamist, on õigesti kvalifitseeritud ning kahtlustatav on selle toimepanemises süüdi. Samas on prokuröri hinnangul kriminaalasjas ilmnenu asjaolud, millest tulenevalt ei ole kahtlustatava süü suur ja avalik menetlushuvi tema karistamiseks puudub.

Kahtlustatavale inkrimineeritud kuritegu on teise astme kuritegu, mille eest karistusseadustiku eriosa ei näe karistusena ette vangistuse alammäära. Seega on kõnealuse kuriteo eest võimalik minimaalse vanglakaristusena mõista ka 30 päeva pikkune tähtajaline vangistus (KarS § 45 lg 1). Sedavõrd kerge vabadusekaotusliku sanktsiooni rakendamise võimalikkusest järeldub, et seadusandja nägemuse kohaselt võib KarS § 422 lg-s 1 sätestatud kuritegu olla teatud juhtudel väikese ebaõigussisuga. See tähendab, et kergendavate asjaolude esinemisel võib kahtlustatavale tehtav riiklik karistusõiguslik etteheide olla keskmisest palju kergema kaaluga.

Menetletava kuriteo tagajärg on saabunud ettevaatamatuse tõttu, mis tähendab, et saabunud kahjulik tagajärg ei ole kahtlustatava tahtlusega kaetud. Ettevaatamatusest saabunud tagajärje puhul on kahjuliku tagajärjeni viinud teo ebaõigussisu reeglina väiksem võrreldes tagajärje tahtliku põhjustamisega. Seetõttu on ka kahtlustatava süü keskmisest väiksem.

29.08.2024 toimunud ülekuulamisel väljendas kahtlustatav puhtsüdamlikku kahetsust ja kaastunnet kannatanule. Veel on tuvastatud, et pärast 24.05.2024 toimund liiklusõnnetust asus kahtlustatav kannatanut koheselt toetama ja abistama ning tunnistas õigusvastase teo toimepanemist.

Kahtlustatava puhtsüdamlik kahetsus väljendub ka kahtlustatava siiras mures kannatanu tervisliku seisundi osas, mida kahtlustatav on väljendanud mh oma 25.05.2024 e-kirjas Politsei- ja Piirivalveametile.

Arvestades eeltoodut esinevad mitmed karistust kergendavad asjaolud KarS § 57 lg 1 p-de 1 ja 3 tähenduses (kanntanule abi osutamine vahetult pärast süüteo toimepanemist ja puhtsüdamlik kahetsus), mistõttu saab kahtlustatava süüd pidada väikseks.

Eeltoodud asjaolusid arvestades saab kokkuvõtlikult järeldada, et kahtlustatava süü temale etteheidetava teo toimepanemisel ei ole suur.

Puudub alus arvata, et kahtlustatav võiks tulevikus toime panna samaliigilisi kuritegusid või et süüdlane kujutaks endast liikluses teistele ohtu. Kahtlustatav on varem kriminaalkorras karistamata, samuti ei ole tema suhtes varasemalt kriminaalmenetlusi otstarbekuse tõttu lõpetatud. Pärast juhtunut ei ole kahtlustatava suhtes ka teisi kriminaalmenetlusi alustatud. Seega puudub eripreventiivne vajadus kahtlustatavat kriminaalkorras karistada, sest ei ole põhjust arvata, et karistamisest loobumine võib tingida uute süütegude toimepanemist tema poolt. Prokuröri hinnangul on karistuse eesmärgid saavutatavad rahalise kohustuse panemisega kriminaalmenetluse lõpetamisel.

Prokurör leiab, et kahtlustatava kriminaalkorras karistamine ei ole põhjendatud ka üldpreventiivsetel eesmärkidel. Käesoleva kriminaalmenetluse lõpetamine ei mõjuta negatiivselt ühiskonna usku õiguse kehtivusse. Riik on isiku käitumisele üheseltmõistetavalt reageerinud. Seega ei saada käesoleva kriminaalasja menetluse lõpetamine ühiskonnale õiguse kehtivuse osas mingeid negatiivseid signaale.

Kriminaalmenetluse kulud valitud kaitsjale makstud tasu näol on kahtlustatav valmis võtma enda kanda. Samuti on kahtlustatav nõus hüvitama muud kriminaalmenetluse kulud, nimelt kanntanu kohtuarstliku ekspertiisi kulud summas 155 eurot (määruse p 2.2).

29.09.2024 e-kirjas teatas kannatanu prokuratuurile, et 1) kindlustusselts on temale tekkinud varalise ja mittevaralise kahju hüvitanud, 2) kannatanu ei soovi esitada tsiviilhagi ja 3) kanntanu ei soovi kriminaalmenetluse jätkamist ja kahtlustatava kriminaalkorras karistamist.

Karistusõiguslikud sanktsioonid peavad säilitama oma *ultima ratio* iseloomu ehk jääma isiku käitumise suunamisel riigi viimaseks vahendiks. Karistust kohaldatakse üksnes siis, kui selle järele on tungiv vajadus ning muudest vahenditest ei piisa.

Antud juhul leiab prokurör, et üld- ega eripreventiivsetest vajadustest lähtuvalt ei ole kahtlustatava suhtes kriminaalmenetluse jätkamine ega tema karistamine vajalik, vaid edaspidise õiguskuulekuse tagamiseks piisab kahtlustatava suhtes KrMS § 202 lg 2 sätestatud kohustuste kohaldamisest. Seega puudub kahtlustatava suhtes kriminaalmenetluse jätkamiseks avalik menetlushuvi.

Juhindudes KrMS §-dest 202 ja 206, abiprokurör määras:

1. Lõpetada kriminaalasjas nr 242331752441 menetlus.
2. Määrata kahtlustatavale järgmised kohustused:
 - 2.1 Tasuda riigituludesse 1000 eurot.
 - 2.2 Tasuda kriminaalmenetluse kulud, s.o kohtuarstliku ekspertiisi korraldamise kulud summas 155 eurot.
3. Määratud kohustuste täitmise tähtaeg: 18.03.2025. Kui isik ei täida määratud tähtaja jooksul talle pandud kohustust, võib prokuratuur kriminaalmenetluse määrusega uuendada.

4. KrMS 4. peatükis loetletud tõkendite ja muude kriminaalmenetluse tagamise vahendite tühistamine: ei ole kohaldatud.
5. Asitõendid või äravõetud või konfiskeerimisele kuuluvad objektid: 1 DVD plaat ja 1 CD plaat jätta kriminaalasja juurde.
6. Vastavalt KrMS § 206 lõikele 2 tuleb kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia viivitamata saata kannatanule Xxx Xxx.
7. Kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia saamisest alates kümne päeva jooksul on kannatanul õigus KrMS § 207 lõike 3 alusel esitada kaebus Riigiprokuratuurile, mille asukoht on Wismari 7, Tallinn 15188.
8. Kannatanul on õigus vastavalt KrMS § 206 lõikele 3 tutvuda kriminaaltoimikuga kriminaalmenetluse lõpetamise määruse koopia saamisest alates kümne päeva jooksul menetluse lõpetanud prokuratuuris. Kui füüsilisest isikust kannatanu ei valda eesti keelt, võib ta kümne päeva jooksul taotleda kriminaalmenetluse lõpetamise määruse sisust arusaamiseks selle teksti tõlkimist emakeelde või keelde, mida ta valdab.

Hendrik Rätsep
abiprokurör

Xxx Xxx
kahtlustatav

Maano Saareväli
kaitsja

Olen menetluse lõpetamise ja määratud kohustustega nõus:

(nimi, allkiri, kuupäev)